

A HTMT HÍREI**Freund Tamás MTA-elnök: Tragédia, ha sértődött tudósok kezdik támadni a tudományt és az akadémiát**

Az MTA 200. születésnapján viszont tartott egy közös pozsonyi konferenciát a magyar és a szlovák akadémia, a Szlovákiai Magyar Akadémiai Tanáccsal együttműködve. A pozsonyi ünnepi konferencia előtt beszélgettünk Freund Tamás MTA-elnökkel, akit egyebek mellett arról kérdeztünk, miért mondhatta szlovák kollégája azt, hogy az MTA de facto nem létezik; miért támadják a magyar kormányközeli körök az MTA-t; mit szól a Szlovák Tudományos Akadémia elleni támadásokhoz és a trumpi tudományellenes politikához; milyen szerepe van a határon túli tudományosságnak az MTA életében. [...] A nyilatkozata kapcsán arra tudok gondolni, hogy a kutatóintézet-hálózatunkra célzott. Miután elvették a kutatóintézet-hálózatunkat, az akadémiánknak újra kellett gondolnia az egész küldetésnyilatkozatát. Annyi történt, hogy a közfeladataink ellátásánál nem csupán a háromezer kutatót számláló kutatóintézet-hálózatra támaszkodunk, hanem a 19 ezer főt számláló teljes köztestületünkre. [...] A társadalommal szembeni kötelezettségünk, hogy informáljuk minden olyan új tudományos eredményről, amely a világban megjelenik, amely befolyásolja az életünket... Forrás: Napunk.sk: [teljes cikk >](#)

200 éves a Magyar Tudományos Akadémia – Ünnepi konferencia

Ünnepi konferenciára kerül sor a Kolozsvári Akadémiai Bizottság, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem és az ELTE HTK Történettudományi Kutatóintézetének szervezésében 2025. november 18-án, 14 órai kezdettel a BBTE Aula Magna termében, melynek előadásai a Magyar Tudományos Akadémia kétszáz éves történetét és ennek erdélyi vonatkozásait járják körül. A konferenciát megnyitja: Nagy László, a KAB elnöke, Silye Loránd, a szenátus alelnöke (BBTE) valamint Cieger András (ELTE HTK TTI)... Forrás: KAB.ro: [teljes cikk >](#)

MTNE 2025 - Művészettörténet szekció (IX)

A Magyar Tudomány Napja Erdélyben huszonnegyedik fórumának keretében kerül sor a Művészettörténet szekció kilencedik ülésére, amelyet a kolozsvári Erdélyi Múzeum-Egyesület székházában (Jókai utca 2–4.) rendeznek meg 2025. november 29–30-án, reggel 9 órától. A kétnapos tudományos tanácskozás célja, hogy bemutassa a legújabb művészettörténeti kutatásokat, és fórumot teremtsen a szakmai párbeszédnek. A konferencia megnyitóján Kovács András a Babeş–Bolyai Tudományegyetem professor emeritusa mond köszöntőt. Ezt követően Lángi József tartja előadását, amely az Ung megyei Bátfa református templomának kutatását és középkori falképeit mutatja be... Forrás: EME.ro: [teljes cikk >](#)

Műhelykonferencia: Mozgásban. A néprajzi tudásszerzés és tudáshasználat új formái

Mozgásban. A néprajzi tudásszerzés és tudáshasználat új formái címmel szervez néprajzi és kulturális antropológiai műhelykonferenciát a KAB Néprajzi és antropológiai szakbizottsága 2025. november 14-én, a Kriza János Néprajzi Társaság Mikes utcai székházában. [...] A társadalommal szembeni kötelezettségünk, hogy informáljuk minden olyan új tudományos eredményről, amely a világban megjelenik, amely befolyásolja az életünket... Forrás: KAB.ro: [teljes cikk >](#)

Konferencia: A megszerzett tudás aktivizálása és aktualizálása

A megszerzett tudás aktivizálása és aktualizálása címmel szervez tudományos konferenciát 2025. november 14-én 9 órától, Marosvásárhelyen a KAB Oktatási-nevelési és pszichológiai szakbizottsága, a Marosvásárhelyi Értékelési Munkacsoporttal együttműködésben... Forrás: KAB.ro: [teljes cikk >](#)

ROMÁNIA/ERDÉLY**Megállapodás született a közigazgatási reformról**

A kormánykoalíció három hónapos tárgyalások után kompromisszumra jutott a helyi és központi közigazgatás reformjáról, de ennek már augusztusban meg kellett volna történnie – jelentette ki Kelemen Hunor RMDSZ-elnök. [...] Elmagyarázta, hogy a 2026-os átmeneti évben a polgármesterek és megyei tanács-elnökök választhatnak az elbocsátások és a fizetéscsökkentés között, de 2027-től az önkormányzati álláshelyek száma nem haladhatja meg a törvényben településenként megszabott felső határt. [...] A koalíció keddi tanácskozásán abban állapodtak meg a kormánypártok, hogy megbíznak egy munkacsoportot a parlament létszámának csökkentéséről szóló törvénymódosító tervezet kidolgozására. [...] A politikus elmondta, hogy a 2021-es népszámlálási adatokat és Románia állandó lakosságát figyelembe véve várhatóan 11 százalékkal csökken majd a képviselők és szenátorok száma... Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

A statisztika szerint a romániai átlagkereset megelőzte a magyarországit

Tavaly 39 800 euró volt a teljes munkaidős foglalkoztatottak éves átlagkeresete az Európai Unióban, ami 5,2 százalékos növekedést jelent a 2023-ban jegyzett 37 800 euróhoz képest. [...] Az Eurostat adatai szerint a tagállamok közül a legalacsonyabb éves átlagkeresetet Bulgáriában (15 400 euró), Görögországban (18 000 euró), Magyarországon (18 500 euró), Szlovákiában (20 287 euró) és Romániában (21 108 euró) jegyezték... Forrás: Kronika.ro: [teljes cikk >](#)

Tanulmány: Veszélyben az állami nyugdíjrendszer, lépéseket sürgetnek a közgazdászok

Románia állami nyugdíjrendszere a gyors népességgöregedés, a tömeges munkaerő-elvándorlás, az informális foglalkoztatás és a növekvő költségvetési nyomás miatt veszélybe került – kongatták meg a vészharangot friss elemzésükben a kolozsvári BBTE Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Karán létrejött Romanian Economic Monitor kutatócsoport elemzői. A probléma lényege, hogy az egyre kisebb munkaképes népességnek egyre több nyugdíjast kell eltartania. [...] Ha az állami költségvetés jelenleg egyensúlyban is lenne, akkor is korrekciós intézkedésekre lenne szükség a nyugdíjrendszerre nehezedő jövőbeli nyomás enyhítése érdekében” – állapította meg Rácz Béla Gergely közgazdász, a BBTE Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Karának dékánhelyettese. A nyugdíjrendszer hosszú távú életképessége érdekében ugyanakkor a kutatócsoport szakértői több területen is koherens politikák bevezetését javasolják... Forrás: Kronika.ro: [teljes cikk >](#)

Oktatási miniszter: A funkcionális analfabetizmusért a felkészületlen pedagógusok is felelősek

A diákok funkcionális analfabetizmusának fő oka a pedagógusok felkészületlensége – jelentette ki Daniel David oktatási miniszter egy szerdán közzétett podcastban. [...] Daniel David arra is rámutatott, hogy ha a tanulók anélkül jutnak el a 8. évfolyamig, hogy elsajátítanák az alapvető készségeket, a felelősséget senki másra nem lehet hárítani, csak a tanárookra. [...] A Megyei Köznevelési Szakszervezet munténiai szervezete a miniszter kijelentéseit „rágalmazónak, igazságtalannak és sértőnek” minősítette. A szakszervezet szerint a funkcionális írástudatlanság valódi okai a következők: koherens oktatáspolitikai hiánya, a rendszer krónikus alulfinanszírozottsága, az elavult tankönyvek és túlerhelt tanterv, a nagy osztálylétszámok, valamint a miniszterek sorozatos, folytonosságot nélkülöző „reformjai” által generált jogi instabilitás. [...] Üdvözölte az Országos Audiovizuális Tanács, hogy az ország új nemzetbiztonsági stratégiájában hangsúlyos szerepet kap a médiaoktatás, a kritikus gondolkodásra nevelés és a félretájékoztatás elleni küzdelem... Forrás: Kronika.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#) [teljes cikk 3 >](#)

Nyolcvanéves a marosvásárhelyi magyar nyelvű orvoscépzés

A Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem alapításának nyolcvanadik évfordulóját ünnepelték kedden délután a marosvásárhelyi Bernády Házban. Az emlékülést a Magyar Tudomány Napja Erdélyben rendezvénysorozat keretében az Erdélyi Múzeum-Egyesület Orvosi és Gyógyszerésztudományi Szakosztálya szervezte. [...] Az eseményen Nagy Attila az egyetem alapításának történetéről mesélt. Mint ismert, 1962-ben a román állam bevezette a kétnyelvű oktatást: az előadásokat románul és magyarul, a gyakorlati órákat viszont csak románul lehetett hallgatni. [...] 1990 márciusában az egyetem magyar hallgatói sztrájkba kezdtek, egyenlő jogokat követelve. A tiltakozáshoz később oktatók is csatlakoztak, de a román hatóságokkal nem sikerült megegyezniük. Ezek az események vezettek a később „fekete március” néven ismertté vált pogromhoz. Csak 2007 áprilisában sikerült elérni, hogy magyar nyelvű feliratok is megjelenjenek az egyetem épületén... Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

Videó: Erdélyi szakember azonosította a pókokat, amelyek a világ talán legnagyobb hálójában élnek

Sepsiszentgyörgyi laboratóriumban határozták meg azokat a pókfajokat, amelyek a világ talán legnagyobb pókhálójában élnek a Görögország és Albánia határán található Kén-barlangban. A különleges élőhely megérdemelné, hogy világörökségi listára kerüljön, mondta a Transtexnek Urák István arachnológus, a pókkolóniáról szóló tanulmány vezető szerzője, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem sepsiszentgyörgyi Élettudományi Tanszékének docense, az MTA külső közterületének tagja. [...] A látás hiányát a barlangban élő egyedek megnyúlt végtagokkal és érzékszőrökkel kompenzálják, de ilyen körülmények között csak megfelelő mennyiségű táplálék mellett tud kialakulni nagyobb egyedsűrűség. A Kén-barlangban eddig sehol nem tapasztalt mennyiségben van rendelkezésre álló táplálék, így kialakulhatott egy eddig sehol sem tapasztalt méretű kolónia” – mondta Urák István. [...] Urák István szerint a barlang megérdemelné, hogy a világörökség része legyen, és mielőbb védett státuszt kapjon. [...] Mostanság folyton csöng a telefon Urák Istvánnál, hiszen jelentős felfedezésről van szó – ezúttal a Kolozsvári Rádió Hangoló című műsorából hívtuk... Forrás: Transtex.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Konferencia: Még mindig nem tudunk eleget a radon jelenlétéről

Tudományos konferenciát szervezett a radon európai napja, november 7-e alkalmából a Babeş-Bolyai Tudományegyetem Környezettudományi és Mérnöki Kara, valamint a Constantin Cosma Radonvizsgáló Laboratórium az Európai Tanulmányok Karának amfiteátrumában. Az esemény célja, hogy felhívja a figyelmet a radonkoncentráció kimutatásának és mérésének szükségességére a lakosság védelme érdekében – olvasható az RMDSZ honlapján. [...] „A jogszabályok kielégítőek, azonban a radonnak az otthonokban és intézményekben való jelenlétére vonatkozó valós statisztikák nélkül nem lehet végrehajtani eme

radioaktív gáz jelenléte esetén szükséges beavatkozásokat” – fejtette ki felszólalásában a Fenntartható Fejlődés Főosztály vezetője, Borbély László. A Kolozsvári Rádiónak Borbély László elmondta, hogy jelenleg kb. 35%-ban készült el a térkép... Forrás: Kolozsvariradio.ro: [teljes cikk >](#)

Beszélgetés: Az erdei iskola hosszú távú befektetés

Van egy minőségibb, teljesebb élet az online téren kívül – vallja, és minden programja révén ezt próbálja testközelből bizonyítani is Kádár Tibor-Sándor, aki nem csak gyerekeknek tart erdei iskola foglalkozásokat Erdély-szerte, de immár ilyen jellegű képzéseket is. A fiatal erdőmérnök egyebek mellett vezetett erdőfürdőkkel és madáretető készítő versennyel is próbálja közelebb vinni a ma emberét a természethez, Tibor társadalmi ideálja ugyanis egy olyan nemzedék, amely tudatosan fogyaszt, és felelősebben gazdálkodik természeti erőforrásaival, köztük az erdővel is. [...] Rengeteg olyan háttérzaja van a társadalmunknak, ami folyamatosan örül bennünket. Ezek a folyamatok le- és kifárasztanak. Ezekről tud megfelelő szakmai vezetés mellett megszabadítani az erdő. Olyan betegségek enyhíthetők, mint a szorongás vagy a depresszió... Forrás: Noileg.ro: [teljes cikk >](#)

Riport: Az oktatás lehet gyerekbarát is

Szabadtéri „osztályterem”, mászófal, erőgépek, ping-pong és teqball-asztal az udvaron, a folyóson szünetekben szól a zene, és köszöntik az aznapi születésnapos diákokat és tanárokat, a falakon a tanulók fotói, akik kiemelkedő teljesítményeket értek el különböző területeken, a tanári szobában színes fotelek, a falon a természetet idéző tapéta meg egy jópofa fogas, ahol a pedagógusok kávéscsészéi lógnak. Egy kellemes környezetben ugyanis bárki szívesebben végzi a dolgát – vallja Körtesi Sándor, a marosvásárhelyi 7-es számú iskola igazgatója. [...] Manapság pedagógusként az egyik nagy kihívás az, hogy hogyan nyújtsunk olyat a gyerekeknek, ami más, mint amit a digitális világ nyújt... Forrás: E-nepujsag.ro: [teljes cikk >](#)

Podcast: Vitus-Bulbuk Emese pszichológus a gyerekek lelki gondjairól

Annak hamis illúzióját adja az agyat egyre inkább elkényelmesítő mesterséges intelligencia, hogy személyesen kapcsolódunk valakihez – fejtette ki a Krónika megkeresésére Vitus-Bulbuk Emese kolozsvári pszichológus. A szakembert arról faggattuk, hogy melyek azok a fő lélektani problémák, amelyekkel a mai szülők szembesülnek. Vitus-Bulbuk Emese pszichológus többek közt arról is beszélt, hogy a szülőket többek közt az aggasztja: míg régen az udvarról kellett berángatni a gyereket, ma azért kell nógatni, hogy „jöjjön” vissza a virtualitásból a valóságba. [...] Egyes kutatások összehasonlították a ChatGPT és a Google vagy más keresők használatának agyi funkcióit, és azokét is, akik egyáltalán nem használtak ilyen típusú internetes keresőprogramot. [...] A pszichológus arra is kitért, hogy a valódi személyes interakciónak a fizikai részvétel, és ezzel együtt a mozgás is része, amire a szülőnek nagyon oda kell figyelnie. [...] Romániában négy személyből egy állítja azt, hogy depresszióval, szorongással küzdött az utóbbi hónapokban. A Kolozsvári Rádió megkeresésére Vitus-Bulbuk Emese pszichológus elmondta, hogy a számbeli növekedés az eseteket tekintve egészen a világlárványig visszavezethető... Forrás: Kronika.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Bemutatkozott Albu István igazgató

Hétfőtől átvette a sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színház igazgatói tisztségét Albu István, akit Sztakics Éva alpolgármester mutatott be hivatalosan is a sajtó képviselőinek a színház előcsarnokában. Az intézményvezető, aki a gyergyószentmiklósi társulattól mondhatni hazaérkezik Sepsiszentgyörgyre, eddigi pályájáról és a küszöbön álló építkezéssel kapcsolatos elképzeléseiről is beszélt. [...] Az idei évadot még a korábbi terveknek megfelelően fogja végigvinni, de figyel a költözésre is, hisz a jövő évadtól egészen megváltozik a színház működése, alternatív terekben játszanak majd. [...] Azt szeretné, hogy a színház tudjon igazán a közösség részévé válni, hogy a szentgyörgyiek ugyanolyan büszké lehessenek erre a színházra, mint ő volt annak idején Kolozsváron... Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#)

Más megyékben is alkalmazzák az új hulladéklebontó technológiát

Társtulajdonosa lehet a Kolozs Megyei Tanács annak a technológiának, amely a hulladékot molekulákra bontja, majd villamos energiává és földgázzá alakítja. A technológiához szükséges berendezést nemrég helyezték üzembe a Kolozs megyei integrált hulladékgazdálkodási központ területén. Alin Tișe megyei tanácselnök azt szeretné, ha az új technológiáját beillesztenék az országos hulladékgazdálkodási tervbe, amely jelenleg közvitán van. [...] A hulladéklebontó berendezést a Waste Powertech cégtől vásárolta meg a megyei tanács nemrég. A cég igazgatója, Szakács János tavaly elmondta: a berendezés évente 25 ezer tonna hulladékot képes energiává alakítani. Egy tonna hulladékból pedig egy megawatt elektromos energiát lehet előállítani... Forrás: Szabadsag.ro: [teljes cikk >](#)

Pákei Lajos nevének feltüntetését kérik a műemléktáblára

Hivatalos kérést nyújtott be a napokban Andacs Zsolt Levente, az RMDSZ kolozsvári tanácsosa Gaal György helytörténésszel, az MTA külső köztestületi tagjával annak érdekében, hogy a Pákei-villán található műemléktáblán szereplő feliratot javítsák ki, és azon tüntessék fel a város egykori fő építészének a nevét is. [...] A romániai műemlékek jegyzékében szereplő villát Pákei Lajos,

a város főépítészé építtette családja számára. Az épület valóságos építészeti múzeumnak számít, hiszen Pákei a lebontásra ítélt egykori házak szépen faragott, feliratos ablak- és ajtókereteit befalazta a villába, amely a város társadalmi-művészeti életének egyik központja lett. Az épület kapujának kőoszlopán található felirat öt nyelven tudatja, hogy 19. századi történelmi „Műemlék”-kel van dolgunk... Forrás: Szabadság.ro: [teljes cikk > teljes cikk 2 >](#)

Bartók Béla és Terényi Ede zeneszerzőkre emlékeztek

A Romániai Magyar Dalosszövetség feladata, hogy a közösségi erőt támogassa, tovább örökítse, hidat képezzen múlt és jövő, kórusok és kórustagok, zenekedvelők között. Célunk és szándékunk megőrizni ezt az örökséget. Szólítsuk meg a fiatalságot, mert a hagyomány csak akkor él, ha továbbadjuk, s újraértelmezzük – köszöntötte az egybegyűlteket Csákány Csilla, az RMD elnöke, a szövetség éves közgyűlésén, szombat délelőtt, a Kolozsvári Református Kollégium dísztermében. [...] Az RMD által közel két évtizede elindított, a kolozsvári iskolások karácsonyváro koncertje kapcsán Kállay-Miklós Tünde zenetanár-karnagy elmondta: a fellépő gyermekek száma folyamatosan nő, hiszen a kezdeti kétszázról tavaly már hatszázan léptek fel. [...] A református énekkarok hely-zetéről szóló, Péter Éva, a BBTE egyetemi oktatója, az MTA külső köztestületi tagja által összeállított beszámolót Fábíán Beáta olvasta fel. Kiderült: a református kórusok szép eredményeket értek el, fontos számukra az éneklés és a közösség megtartása... Forrás: Szabadság.ro: [teljes cikk >](#)

Rövidfilmek 33. „találkája” a palotában

A hetedik művészet szabadsága járta át az elmúlt öt napban a marosvásárhelyi Kultúrpalota tereit. A Maros megyei MADISZ szervezésében 33. alkalommal zajlott Alter-Native nemzetközi rövidfilmfesztivál egész estés filmpremiereket, [...] összesen negyvenhét alkotást kínált. [...] A független filmes közeg legizgalmasabb új termését választotta ki a Durst György producer, Hartyándi Jenő független filmes, Radu Vasile Igazság animációs rendező, Németh Előd filmkritikus és Schneider Tibor operatőr-rendező alkotta előzsűri a rangos versenyre beküldött 959 rövidfilmből... Forrás: E-nepusag.ro: [teljes cikk >](#)

Barcasági magyar képzőművészek seregszemléje

Az idei Székelyföld Napok rendezvénysorozat részeként a kovásznai Kádár László Képtárban október 15-én nyitották meg a barcasági magyar képzőművészek közös kiállítását, seregszemléjét. [...] Alább Vetró B. S. András grafikus, művészetpedagógus, az Apáczai Csere János Közművelődési Egyesület művészeti referense méltatását közöljük... Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#)

Verespatakon a felújított magyar egyházi ingatlanok lendíthetik fel a turizmust

Verespatak történelmi központját az unitárius, a római katolikus és a református templomok, valamint a műemléknek nyilvánított, többnyire 18. századi bányászépületek uralják, köztük a bányászati múzeum. [...] A magyar egyházak azonban szerencsére jó helyzetben vannak jelenleg az ingatlanfelújítás terén: tavaly átadták a felújított református templomot, idén novemberben a felújított paplak átadása következik; jelenleg restaurálják a római katolikus egyház kápolnáját; az unitárius egyház felújíttatja a volt kántori lakot. [...] Mivel gyakorlatilag magyarok már nem élnek Verespatakon, a munkálatokat az abrudbányai magyarság két oszlopos tagja, Ladányi Péter Sándor református lelkipásztor és Kopenetz Loránd Márton gondnok, gyógyszerész felügyelték. A részletekről a lelkipásztor számolt be lapunknak... Forrás: Szabadság.ro: [teljes cikk >](#)

Kitekintő: Ortodox siker és ami mögötte van

Felszentelték a világ legnagyobb ortodox székesegyházának, a parlament épülete mellett megépített Nemzet Megváltása néven ismert, de most újabban Nemzeti Katedrálisnak átkeresztelt ortodox istenházát, amely évek óta alaposan megosztja a közvéleményt. [...] Romániában nem meglepő, hogy egy ortodox egyházi esemény fő politikai hírré változik, hiszen a legnagyobb hazai felekezet több mint egy egyszerű egyház. Ha formálisan nem is, de lényegében maga is „politikai hatalom”... Forrás: Szabadság.ro: [teljes cikk >](#)

SZLOVÁKIA/FELVIDÉK

Kétnyelvűségről tanácskoztak Pozsonyban

A Fórum Kisebbségkutató Intézet Gramma Nyelvi Irodájának munkacsoportja által szervezett konferencia „A kisebbségi nyelvhasználat változó színterei” címet kapta. Az eseményen hazai és külföldi nyelvészek, történészek és szociológusok tartottak izgalmas előadásokat, és osztották meg legújabb kutatási eredményeiket. A konferencia szervezésében a pozsonyi Comenius Egyetem magyar tanszéke és a komáromi Selye János Egyetem variológiai kutatócsoportja is közreműködött. A program három szerkezeti egységből épült fel. Elsőként Kontra Miklós, az MTA MTKEB tagja tartott előadást „Nem élnek meglévő lehetőségeikkel” címmel, melynek központi témája az aktuálisan használatban lévő, rossz minőségű szlovákiai magyar nyelvtan-

tankönyvek voltak. A konferencia második előadását Simon Attila történész, az MTA külső tagja tartotta, melyen a kétnyelvűség 1919, illetve 1945 utáni alakulásáról beszélt... Forrás: Ujszo.com: [teljes cikk >](#)

57. Kazinczy Napok Kassán

Az idei, 57. Kazinczy Napok a két- és többnyelvűség jegyében zajlottak Kassán, november 6–8. között. A rendezvény keretében sokszínű műsor várta az érdeklődőket. [...] Az első nap utolsó programpontja már kényesebb témát érintett: „A kassai magyarok a csehszlovák titkosszolgálat célkeresztjében” címmel Köteles Szabolcs beszélgetett ifj. Gazdag Józseffel, aki hosszabb ideje kutatja a témát, és könyvben is szeretné feldolgozni. Gazdag szerint több mint 35 év telt el a rendszerváltás óta, mégsem néztünk szembe ezzel a kérdéssel. A romániai Securitate viselt dolgairól számos könyv jelent meg, a csehszlovák titkosszolgálatról azonban alig. [...] Pomozi Péter nyelvész, a Magyarságkutató Intézet Magyar Nyelvtörténeti Kutatóközpontja igazgatója és az Anyanyelvápolók Szövetségének alelnöke Többnyelvűség a Kárpát-medencében – Történeti metszetek mai tanulságokkal címmel tartotta meg előadását... Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Vekker Műhely: Fókuszban a klímaváltozás

A Vekker Műhely színházi nevelési társulat 2025 márciusa és novembere között valósította meg legújabb projektjét, melynek célja az volt, hogy a fiatalokkal közösen gondolkodjanak a klímaváltozással kapcsolatos egyéni és társadalmi felelősségvállalásról. A Történetünk a mi kezünkben című kreatív olvasási programba a pozsonyi Comenius Egyetem, a komáromi Selye János Egyetem, a Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem és a Pozsonyi Magyar Szakkollégium hallgatóit vonták be. Összesen tíz kreatív olvasási foglalkozás valósult meg... Forrás: Ujszo.com: [teljes cikk >](#)

Beszélgetés: Méhes Gábor, kutató

A Csallóköz szívéből származó Méhes Gábor már évek óta Japánban tanít és kutat, de korábban megfordult Svédországban, Finnországban és az Egyesült Államokban is. Méhes Gábor 2007-ben járt először Japánban, most már jó ideje a Waseda Egyetemen kutat és tanít. Az OLED-technológia után most már a bioelektronika foglalkoztatja. [...] A klasszikus elektronikában fémeket és szilíciumalapú félvezetőket használunk. Ilyenek működtetik például a chipeket vagy az áramköröket. Az organikus elektronika ezzel szemben szénalapú, úgynevezett szerves molekulákkal dolgozik. [...] Amikor először jártam Japánban 2007-ben a híres Omron vállalatnál láttam egy nagyon érdekes diagramot. A gondolat az volt, hogy a tudomány új tudást hoz létre, abból születik az új technológia, a technológia megváltoztatja az életünket, ez pedig új kérdéseket szül a tudomány számára. [...] Hogyan látja a szlovákiai tudomány helyzetét? Engem kicsit szíven ütött, mikor a Szlovák Tudományos Akadémiának csak akkor adtak pénzt speciális felszerelésre, mikor Peter Kotlár Covid-biztos mRNS-vakcinákról szóló megállapításait kellett cáfolni... Forrás: Napunk.sk: [teljes cikk >](#)

Előadás: „A piszkos kéz betegségéről” a tisztánlátás érdekében

A Szövetség a Közös Célokért október 28-án, az izsai kultúrházban indította útjára Az orvos műhelyében című ismeretterjesztő rendezvénysorozatot, melynek célja, hogy az érdeklődők tapasztalt szakemberektől kapjanak válaszokat az időszerű egészségügyi kihívásokra és jótanácsokat egyes betegségek megelőzésével, továbbá az azok elleni védekezéssel kapcsolatban. A második beszélgetésre, Viola Miklós sebészorvossal, a Magyar Szövetség országos elnökségi tagjával és Nyitra megyei képviselőjével, valamint megyei egészségügyi bizottsági elnökével, november 11-én a komáromi Kultúrpalotában került sor. [...] Kiemelte: leghatékonyabb megelőzési formának a védőoltást tartja. Két adag vakcina, 6–12 hónapos különbséggel beadva, akár 20-25 évig tartó védettséget biztosít... Forrás: Hirek.sk: [teljes cikk >](#)

A magyar nyelv hete

A Csemadok Országos Elnöksége 2023-ban felújította az egykor sikeres Anyanyelvi Napok rendezvénysorozatát A magyar nyelv hete címmel. A rendezvény azonban nem egy hétig, hanem 2025. november 13-tól, a magyar nyelv napjától, december 16-ig, Kodály Zoltán születésnapjáig tart. Ez idő alatt a Csemadok által szervezett összes rendezvény előtt, hasonlóan a korábbi anyanyelvi napokhoz, felolvassák egy-egy jeles nyelvművelő, irodalmár anyanyelvvel kapcsolatos gondolatait, üzenetét... Forrás: Ma7.sk: [teljes cikk >](#)

Természettudományi versenyek és tanulmányutak

A Mentor Tehetségsegítő Tanács az alapiskolák felső tagozatos diákjai számára egy évtizede koordinálja a Magyar Természettudományi Társulat által meghirdetett Kárpát-medencei Teleki Pál-földrajz, Herman Ottó-biológia és Hevesy György-kémia versenyek felvidéki szervezését, mellyel a természettudományok iránt érdeklődő diákok szakmai fejlődését segítve, ezen tudományok iránti vonzódásukat erősítse. Napjainkban mind több szó esik a szlovákiai oktatásügy, s benne a magyar iskolák jövőjéről. Iskoláinkban hiány van a természettudományi tantárgyakat oktató szaktanárokból, s ez hatással van a diákok érdeklődésére, pályaválasztására. [...] Az elmúlt években így a sikeres résztvevők eljuthattak többek között a Köbölkút melletti

Párizsi mocsarakhoz, Mányára a madármegfigyelő állomásra, a Borfői sziklalakásokhoz, a felújított zsitvatői gőzszivattyú állomásra... Forrás: Hírek.sk: [teljes cikk >](#)

Huszdik Kincskeresők tudományos seregszemle és konferencia

Galántán a City Hotelben kezdődött el a kétnapos Kincskeresők seregszemle november 12-én. Különleges Kincskeresők az idei, hiszen a szakmai műhely és seregszemle a huszadik évfolyamába lépett. [...] A szakmai zsűriben a mozgalom motorja és megálmodója, Szanyi Mária mellett B.Kovács István, gömörológus, a Magyar Művészeti Akadémia levelező tagja, Takács Mihály, régész, a Galántai Honismereti Múzeum igazgatója és Márkusné Vörös Hajnalka, veszprémi főlevéltáros foglalt helyet a konferencia első napján. [...] Az idei Kincskeresőkre 58 csapat jelentkezett be, ez 58 színes előadást, prezentációt jelent a felvidéki értékek tárában – tudjuk meg Szanyi Mária néprajzkutatótól... Forrás: Hírek.sk: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Német nyelvi vetélkedő középiskolások részére

November 11-én a Selye János Gimnázium csapata is részt vett a komáromi Selye János Egyetem Tanárképző Kara által szervezett, immár hagyománnyá vált Komorner Germanistenta rendkívül inspiráló rendezvényén, amely a német nyelvterületek gasztronómiájának világába kalauzolta a résztvevőket. [...] A délelőtti program egyik központi eleme egy izgalmas vetélkedő volt, ahol a tanulók további három iskola négy csapatával mérhették össze tudásukat... Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

SZERBIA/VAJDASÁG

Nemanja Starović, miniszter: A Koszovó elismerésére vonatkozó ultimátum a szerb EU-integráció végét jelentené

Nemanja Starović európai integrációért felelős miniszter kijelentette, hogy egyes uniós tagállamok elvárják Szerbiától Koszovó függetlenségének elismerését, de ez nem szerepel hivatalos feltételként az integrációs folyamatban. Hangsúlyozta, hogy egy ilyen ultimátum az Európai Unió részéről Szerbia európai integrációs folyamatának megszakadását jelentené. [...] Ami pedig az EU-tagságra való általános felkészültséget illeti – amelyet 33 tárgyalási fejezet alapján mérnek –, Szerbia Montenegró mögött a második legfelkészültebb, és megelőzi az összes többi jelöltet... Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#)

Bemutatták a Vajdasági Rohonczy Gedeon Mentorprogramot

A Prosperitati Alapítvány a CED Közép-európai Gazdaságfejlesztési Hálózat Nonprofit Kft.-vel közösen októberben újtára indította a vajdasági Rohonczy Gedeon Mentorprogramot, melynek célja a magyarság gazdasági fejlődésének a támogatása, a családi gazdaságok megerősítése. A mentorprogram első tájékoztató fórumát Muzslyán tartották... Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk >](#)

Újságírói kódex és intézményi fejlesztések az MNT pénteki ülésén

Magyar Nemzeti Tanács pénteken, november 14-én tartja huszonegyedik rendes ülését, amelyen összesen 53 napirendi pontot tárgyalnak majd a tanácsstagok. Fremond Árpád, az MNT elnöke szerdán sajtótájékoztatót tartott, ahol ismertette a legfontosabb napirendi pontokat. Fremond elmondta, hogy a dokumentum nem csupán törvényi kötelezettség, hanem iránytű és értékrend a közvélemény tájékoztatásában részt vevő szakemberek számára. A kódex [...] útmutatást nyújt a politikai tudósítások, reklámok, közérdekű tartalmak, adatvédelem és a mesterséges intelligencia használata terén. Fremond Árpád hangsúlyozta, hogy a kódex célja az újságírói függetlenség erősítése, nem pedig a korlátozás... Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#)

Konferencia: Bizonyos növényfajok kiszorulhatnak a termesztésből

A klímaadaptáció gyakorlati lehetőségei a mezőgazdaságban címmel, magyar-szerb aszálykonferenciát tartottak a Tartományi Gazdasági Kamara nagytermében. [...] A Kárpát-medence klímája jóval gyorsabban melegszik a világtágnál. A megváltozott éghajlati viszonyok közepette bizonytalanná vált az egyes haszonnövények hozama és minősége, bizonyos növényfajok pedig teljesen kiszorulhatnak a termesztésből – hangzott el az összejövetelen... Forrás: Rtv.rs: [teljes cikk >](#)

Interjú: Andrić Edit, a fordítástudomány és a kétnyelvű frazeológia nemzetközileg elismert kutatója

A Bazsalikom Műfordítói Díj idei kitüntetettje Andrić Edit, a fordítástudomány és a kétnyelvű frazeológia nemzetközileg elismert kutatója, az MTA külső köztestületének tagja, az újvidéki Bölcsészettudományi Kar Magyar Nyelv és Irodalom Tanszékének egyetemi rendes tanára. Az otthonában és a tanulmányai során olyan magas szinten sajátította el a magyar és a szerb nyelvet, hogy a hivatása is a kétnyelvűségében gyökerezik. [...] A Magyar Tanszék tanáraként mi a tapasztalata, mennyire beszél az egyetemisták a szerb nyelvet? Egykor, egészen a múlt század '80-as éveinek végéig ezen a vidéken a lakosság többnyire két-, sőt háromnyelvű volt. A szerbek is megtanulták a nemzeti kisebbségek nyelvét, a magyarok is tudtak szerbül. Intézményes keretek között folyt a nyelvek fakultatív oktatása. Később azonban, ahogy megszűnt a környezetnyelv tanítása, a szerbek már nem tanultak magyarul, s úgy tűnik, egyfajta ellenreakcióként, a magyarok sem szívesen tanultak szerbül. ... Forrás: Hetnap.rs: [teljes cikk >](#)

Csik Mónika: A Mese vándorútja című kötetét mutatták be Szabadkán

Csik Mónika A Mese vándorútja című új verseskötetét mutatták be a szabadkai Népkör MMK-ban. A szerzővel és Janovics Erikával, a könyv illusztrátorával Hózsa Éva, nyugalmazott egyetemi tanár, az MTA külső köztestületének tagja beszélgetett. [...] Az esten Csik Mónika beszélt a versek ciklusokra bontásáról, amit Sági Varga Kingával, a kötet szerkesztőjével vitatott meg, a könyv versei közül ugyanis a kisebb és a nagyobb gyermekek, a kamaszok is kedvükre válogathatnak... Forrás: Magyarszo.rs: [teljes cikk >](#)

Vajdasági és anyaországi szerzők legújabb alkotásai kerültek fókuszba a zEtna fesztiválján

A Tisza menti városban az elmúlt hétvégén rendezték meg a zEtna 9. (plutonikus) fesztiválját, amely az idén is bebizonyította, hogy van még elég termékeny erő és szellem a kortárs irodalom vulkánjának a kráterében és rohanó, egyre eszementebb világunkban is nyílnak olyan lírai, prózai és festői virágok, amelynek illatait érdemes jól megszagolni, és amelyek vérré válnak szívünkben. [...] A kortárs irodalom idei ünnepének keretében nyolc irodalmi, egy képzőművészeti és egy zenei eseménynek lehettek szem- és fültanúi mindazok, akik ellátogattak a Zentai Alkotóházba... Forrás: Magyarszo.rs: [teljes cikk >](#)

UKRAJNA/KÁRPÁTALJA

Ukrajna öt országgal vezeti be a kettős állampolgárságot

Az ukrán kormány meghatározta azon országok listáját, amelyek állampolgárai ukrán útlevélet kaphatnak anélkül, hogy le kellene mondaniuk eredeti állampolgárságukról. A döntés értelmében az érintett öt ország az Egyesült Államok, Kanada, Németország, Lengyelország és Csehország. [...] Eredetileg 36 ország szerepelt a listán. A végleges listára nem kerültek fel azok az országok, amelyek esetében de facto a legtöbb a kettős állampolgárság esete (Oroszországot nem számítva) – ilyen például Magyarország, Románia és Izrael... Forrás: Kiszo.net: [teljes cikk >](#)

Ukrajna átadta Magyarországnak az oktatási jogszabályokat módosító törvényjavaslatot

Ukrajna átadta Magyarországnak azt az oktatási jogszabályokra vonatkozó törvényjavaslatot, amely a 11 magyar követelésből ötöt figyelembe vesz; válasz rá a közeljövőben várható – jelentette be Tarasz Kacska európai és euroatlanti integrációért felelős ukrán miniszterelnök-helyettes. [...] A miniszterelnök-helyettes megállapította, hogy a mintegy 100 ukrainai magyar iskola kétharmadában magyar a tanítás nyelve néhány ukrán tantárggyal, egyharmadában pedig az ukrán a tanítás nyelve, és néhány kulcsfontosságú tantárgyat magyarul tanítanak... Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)

Videó: Kompetenciamérés a kárpátaljai magyar iskolákban

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Egyetem kutatói nagyszabású kompetenciamérést végeztek a kárpátaljai magyar tannyelvű iskolákban. A vizsgálatban 39 intézmény több mint ezer tanulója vett részt, akik szövegértésből, matematikából, angol és ukrán nyelvből adtak számot tudásukról. A kutatás célja, hogy pontos képet adjon a tanulók készségeiről és támogassa az oktatás fejlesztését a régióban... Forrás: /Youtube/TV21Ungvár: [teljes cikk >](#)

Helyzetkép: Magyarok az egykori királyi erdőővök falujában

Nagyszőlőstől 13 km-re, a Tisza bal partján terül el Feketeardó község, melynek környéke a régészeti leletek tanúsága szerint már a bronzkorban lakott volt. Nevének utótagja – ardó – azt bizonyítja, hogy királyi erdőővök alapították, tehát a XIII. században jött létre, amikor a leendő Ugocsa vármegye területén még királyi erdőuralom létezett. [...] Feketeardó lakossága jelenleg mintegy 2300 főt számlál, közülük kb. 700-an magyarok és 200-an romák – magyarázza Kardos Natália, a KMKSZ helyi alapszervezetének elnöke. A magyarok nagy része kivándorolt a háborús helyzet miatt. Az ukrán iskolában összesen 335, a magyar iskolában pedig 80 diák tanul. Magyar óvodai csoport is működik, 12 gyerekekkel... Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)

Megjelent Szöllősy Tibor új könyve

Az ungvári Intermix Kiadó gondozásában megjelent Szöllősy Tibor nyugalmazott orvos, helytörténész Őszi rajzás című kötete. A hírről a kiadó vezetője, Dupka György, az MTA külső köztestületének tagja számolt. A kötet anyagát Nagy Zoltán Mihály lektorálta és Szemere Judit szerkesztette... Forrás: Karpatalja.ma: [teljes cikk >](#)

DIASZPÓRA

Podcast: Amikor Beneš a magyarok támogatását kereste

A csehországi magyar történész Tóth Endre beszélt a Ma7 stúdiójában arról, hogyan kereste Eduard Beneš, az akkori magyar pártok képviselőinek a támogatását köztársasági elnökké választásakor. [...] A több egyetemen oktató történésszel Somogyi Szilárd publicista beszélgetett... Forrás: Ma7.sk: [teljes cikk >](#)

Elhunyt Dominik Duka prágai bíboros

Megszólalt a héten a Magyar Kurírban Kuzmányi István a katolikus hírportál igazgató-főszerkesztője és elbúcsúzott Dominik Duka bíborostól, a prágai főegyházmegye nyugalmazott érsekétől, a magyarság őszinte barátjától, Esterházy János valamint Mindszenty József nagy tisztelőjétől, akinek köszönhető, hogy a cseh fővárosban több mint kilenc éve újra működik magyar katolikus plébánia, továbbá van rendszeres magyar mise meg magyar hitélet, az itt tanuló magyar diákoknak pedig van kollégiuma. [...] Ugyanis a méltánytalanul nagyon ritkán emlegetett, mintegy 6 ezer főből álló csehországi magyar közösség számára hatalmas öröm volt, hogy tizenkét év után újra magyar nyelvű katolikus szentmisére került sor Prágában... Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

Videó: A Magyar Diaszpóra Tanács plenáris ülése Budapesten

Budapesten tartották a Magyar Diaszpóra Tanács 14. plenáris ülését, ahova a világ több mint harminc országából érkeztek magyar közösségi vezetők. A zárónyilatkozatban hangsúlyozták, hogy a külhoni magyar közösségek csak akkor tudnak megmaradni, ha erős magyar érdekképviseléssel rendelkeznek. Az ausztriai magyarságot Mentsik Szilvia, az Ausztriai Magyar Szervezetek Kerekasztala elnöke, Karvansky Mónika, az Ausztriai Magyar Református Lelkigondozó Szolgálat lelkésze, Seidler Andrea, az Ausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek Központi Szövetségének elnöke, Varga János, a bécsi Pázmáneum rektora és Wurst Erzsébet, a Kaláka Club elnöke képviselték... Forrás: Rolunk.at: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#) [teljes cikk 3 >](#)

Magyar származású író, magyar férfiről szóló könyve kapta a legrangosabb brit irodalmi díjat

A magyar-kanadai származású David Szalay kapta idén a legrangosabb brit irodalmi elismerésnek számító Booker-díjat Flesh című új regényéért. [...] Az 1974-ben Kanadában született, Angliában felnőtt, Oxfordban végzett, Bécsben élő David Szalay – akinek édesapja magyar, édesanyja kanadai – a Flesh című regényt egy fiatal magyar férfiről, Istvánról írta, aki Magyarországon nőtt fel, összeütközésbe került az igazságszolgáltatással, Irakban szolgált katonaként, majd biztonsági őrnek szegődött, utána pedig egy gazdag londoni család sofőrjeként a londoni felső tízezer életvitelét is közről megtapasztalhatta. [...] „Soha nem olvastunk még ehhez hasonlót. Sok szempontból sötét tónusú alkotás, mégis öröm volt olvasni” - fogalmazott Roddy Doyle, a döntőzsűri elnöke... Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)